С баба Гума и дядо Молив: кой е Панчо Владигеров?

Новини | Култура | на 11.10.2024 08:09

Защо говорим за това?

Защото през 2024 г. се навършват точно 125 години от рождението на композитора.

„С баба Гума и дядо Молив!“, така отговаря шеговито Панчо Владигеров, когато го питат как пише музика. Какво значи това ли? Че освен дарба, ум и познания в изкуството му са вложени и търпелива работа с молива, и честички поправки с гумата... Има много начини човек да се прочуе, но известността на този велик композитор е от най-трайните: произведенията му са станали любима част от живота на огромен брой хора далеч отвъд България и отвъд собствената му епоха.

Красивата „Рапсодия Вардар“, да речем, чиито радостни талази напомнят на река напролет (Вардар е река, нали знаеш?). Създадена е преди повече от век в Берлин от младия Панчо Владигеров (чийто глас ще чуеш, ако последваш линка), а днес е една от най-популярните български творби, редовно изпълнявани по света. И нищо чудно вече да ти е известна, дори още да не си чувал/а за автора ѝ.

Панчо се ражда през 1899-а в Цюрих – името, което му е дадено тогава, е Панко-Данило Хараланов Владигеров. Отрасва в Шумен, където на 6 години започва да свири на пиано. Като юноша заминава за Берлин: учи и работи там близо 20 години. После се мести в София, където композира и преподава в Консерваторията до смъртта си през 1978-а. Творбите му са разнообразни, вълнуващи, талантливи – за пиано, цигулка, оркестър; музика, вдъхновена от народната (знаменитите „Българска сюита“ и „Български песни и танци“ са малка част от нея), и музика, предназначена за театъра (прочутият цикъл „Класично и романтично“ съдържа и „парчета“ от различни постановки), песни по стихотворенията на големи поети, балетът „Легенда за езерото“, операта „Цар Калоян“ и много други. Един негов фокстрот се смята за първото българско джаз произведение. Десетки даровити композитори и пианисти са негови възпитаници. Зала „България“ е открита през 1937 г. с неговия Трети клавирен концерт. Името му носят и Националната музикална академия, и Владигеровият проток в Антарктика...

Музиката е голямата любов на цялото Владигерово семейство. Брат му близнак Любен (1899–1992) е виртуозен цигулар; цигулар е и синът на Любен – Владимир (1954–2010). Синът на Панчо, Александър Владигеров (1933–1993), е изтъкнат диригент и автор на три прелестни мюзикъла за деца (специален поздрав с енергичната утринна гимнастика на неговите седем козлета!). А в наши дни четирима внуци на маестрото продължават делото му: Панчо-младши преподава пиано в Берлин, а живеещите във Виена Екатерина и близнаците Александър и Константин свирят заедно музиката на дядо си.

На 13 март 2024 г. се навършиха 125 години от рождението на Панчо Владигеров. Освен – в негова чест и за собствена наслада – да послушаш музиката му, можеш и да се отбиеш в къщата му музей на ул. „Якубица“ 10 в София; да потърсиш паметника му в Борисовата градина; да се разходиш по столичния булевард „Панчо Владигеров“; да скриеш лакомство в джоба си и да го оцапаш отвътре с шоколад (както съпругата му Елка разказва, че е правил той). И докато крачиш, да си запееш „Рапсодия Вардар“, за да видиш как бодро се променят крачките.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/5041-koy-e-pancho-vladigerov

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени